

ELEKTRONIKUS MÉRŐMŰSZEREK GYÁRA

s z a k v é l e m é n y e

Feladat

Az Országos Tervhivatalban 1951. szeptember hó 21.-én a Beruházási és Telepitési Főosztályon tartott értekezleten kiadott utasítás alapján az Elektronikus Mérőműszerek Gyára /EMG/ áttelepitésével kapcsolatban az alábbi három lehetőség megvizsgálása és erről szakvélemény adása.

Telepitési lehetőségek:

- 1./ A felfejlesztendő EMG gyárat a jelenleg nem ismert "HM" profillal együtt a Kőbányai Dohánybeváltó /Budapest, X. Tárna u. 13./ épületébe telepitik.
- 2./ Csak a felfejlesztendő EMG gyár kerül a Kőbányai Dohánybeváltóba, míg a "HM" prófil az EMG gyár jelenlegi volt Baeder gyári telepén /Ujpest, Erzsébet u. 2-4./ kerül legyártásra.
- 3./ A felfejlesztendő EMG gyár részére a GÉTI által készített tervezés keretében új létesítmény épül, ami valószínűleg Gödöllőn települne, míg a "HM" prófil a Kőbányai Dohánybeváltó III. és IV. emeletére kerülne.

Kiindulási adatok

Az EMG termelési profilja változatlanul az előterv feladat kidolgozásához megadott termelési terv, mely szerint

1952	1953	1954	1955.	években
29	37	45	60	mill. Ft

termelést kell elérni.

A "HM" profil nagyságára vonatkozóan semmiféle adatot sem kaptunk. Az EMG gyár ezzel kapcsolatban mindössze annyit közölt, hogy annak teljesítéséhez a Kőbányai Dohánybeváltó egy teljes szintjére van szükség.

Telephely dokumentáció

A Kőbányai Dohánybeváltó épület egy szintjének rajzát a 412-26-H-1101 sz. rajzunk tartalmazza.

Eszerint van egy 1340 m² alapterületű Ny-K irányu fekvésű négyemeletes raktárépület és egy 170 m² alapterületű, ÉNy-DK irányu fekvésű négyemeletes raktárépület rész. A kettőt a 2.-4. emeleteken egy 100-100 m² alapterületű, zárt terű áthidalás köti össze, mely pillérekre támaszkodik.

Az épület téglá szélő főfalakkal bír, vasbeton födémgerendákkal és közepén két sorban vasbeton támasztó pillérekkel, lecsapott fa tetőszerkezettel.

Belmagassága padlótól - födémig mérve 2.80 m. Az oszloposztás szélességben 3 x 4.5 m, az épület hosszában pedig 3.5 m. Az épület összesen hét szinttel bír: alagsor, földszint és 1-4. emelet és a padlástér.

Rendelkezésre álló alapterületek:

Alagsor	1.340 m ²
Földszint	1.510 "
I. emelet	1.510 "
II. "	1.610 "
III. "	1.610 "
IV. "	1.610 "
	<hr/>
	9.190 m ²
Padlástér	1.340 "
	<hr/>
Összesen:	10.530 m ²

Fenti költségbebecsléseink nem terjednek ki azokra a költségekre, amelyek az eredeti feladatban megadott 60 mill. Ft termeléshez mindkét esetben szükségesek. Ezek: a gépi berendezés, műszerek, szerszámok, stb. költségei.

J a v a s l a t

Az OT által megadott és feladatunkban megjelölt 1-3. alternatívák közül:

az 1./ alternatívát nem tartjuk megvalósíthatónak, mivel a "HM" profil és az EMG 1954-re előírt együttes termeléséhez a Dohánybeváltó épületében rendelkezésre álló alapterület nem elegendő.

A 2./ alternatívát az előbbieken részletesen közölt átalakítások elvégzése után elvileg megvalósíthatónak tartjuk, az abban végbemenő gyártási folyamatot a 412-26-H 1102. sz. rajzunkban ismertetjük. Az épületnek fenti célokra való átalakításának költségei 8.0 mill. Ft-ot tesznek ki. Ezzel szemben az EMG, mint új létesítménynek, zöld mezőn történő felépítése esetében 13.3 mill. Ft beruházásra lenne szükség. A két megoldás között a különbség 5.3 mill. Ft.

Ez a különbség csak látszólagos, mert a raktárépület céljaira kiválóan megfelelő Dohánybeváltó épület mai új értéke 4.400.000.- Ft, /160 m³ egységárral számítva/, a népgazdaság számára a megtakarítás tehát a kettő különbsége, azaz 1.200.000.- Ft, mert a raktárépület, mint raktár, elvész.

Mind ezek helyett még figyelembe kell venni, hogy a második alternatíva szerinti megoldás esetében egy teljesen új létesítménnyel szemben gyártás céljaira kevésbé alkalmas gyárépületet nyernénk, amelyben nem biztosítható a korszerű technológiai követelményeknek megfelelő folyamatos anyagmozgatás és szalagszerű gyártás. Általában a gyártás lényegesen rosszabb körülmények között folyna, a további fejlődés lehetősége teljesen kizárt.

Figyelembe kell venni, hogy a második alternatíva esetében az új létesítménnyel szemben mintegy 50 fővel nagyobb segéd-, munkás és adminisztrátor létszámra lenne szükség, ami évente mintegy 0.8 mill. Ft bér, illetve regie többletet jelent, egy új gyárban való, ugyanazon termelés melletti bér- és önköltséghez képest. Ehhez járulna még a számszerűen ki nem mutatható önköltség növekedés, ami a fentiekben részletezett rosszabb munkakörülményekből adódna.

Összefoglalva a második alternatívára vonatkozó véleményünket, megállapítjuk, hogy a Dohánybeváltó épületeinek felhasználása a beruházások terén, az előzőek szerint, elenyésző csekély megtakarítást jelentene, az épület igénybevételével ellenben kapnánk egy, a gyártás céljaira csak mérsékelten alkalmas raktárépületet, amelyben a termelés lényegesen magasabb önköltséggel folyna, mint egy új gyárban. A minőségi követelmények a Dohánybeváltó épületében kevésbé voltak teljesíthetők, mint egy korszerű új létesítményben. A fentebb elmondottaknál fogva ezt a megoldást, mint nem gazdaságost és meg nem felelőt, nem javasoljuk.

A harmadik alternatíva szerinti megoldás elvileg ugyancsak lehetséges, ez azonban a 2./ pontban ismertetett átalakítási költségekből mintegy 4 mill. Ft beruházását tenné szükségessé. A vállalat adatszolgáltatása szerint a gyártáshoz egy emelet teljes alapterületre van szükség, amelyhez még egy további szint kell, raktárak, segédüzemek és öltözők, irodák elhelyezéséhez.

Végül megemlítjük azt, hogy szakvéleményünk annak feltételezésével készült, hogy a jelenlegi Dohánybeváltó épület statikai szempontból a padlástérnek teljes értékű emeletté történő átalakítását lehetővé teszi. Az idő rövidsége miatt statikai vizsgálatot ennek eldöntésére nem végezhattünk.

Az 1951. okt. 19.-én a GBTI tervtanács értekezletén a KGM képviselőjében jelen volt Pales elvtárs kívánságára megvizsgáltuk, hogy milyen terjedelműek azoknak a mindenképpen szükséges átalakításoknak a költségei, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az EMG a szóbanforgó épületben egy évig ideiglenesen termelhessen.

Becslésünk szerint egy ilyen, kizárólag átmeneti megoldást jelentő átalakítás 4,5 mill. Ft beruházási összeget kívánna.

Budapest, 1951. október 19.

Köhler
Molnár

Sebestyén